1

॥ओ॥०॥१८॥

॥श्रीरामविजयसप्तदशोध्यायप्रारंभः॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

श्रीमाहागणाधिपतयेनमः॥संतआणिईतरजन॥दिसत्तिपैससमान॥परिसंतसदाआनंदघन॥ब्रह्मा
॥१॥ नंदेंडुलत्ति॥१॥ बकसंगेंअसतांमराळ॥दिसेसारिखाशुध्यधवळ॥परिक्षिरआणिजळ॥करि
वेगळेंहंसचि॥२॥वायसांतवसेकोकिळ॥त्याचसारिखिदिसेकेवळ॥परिश्रवतांवसंतका
ळ॥पंचमस्वरेंआळविते॥३॥जंबुकवना[illegible]केशरि॥परित्याच्चिपावलेंकैशिसरि॥क्ष
णमात्रेंगजविदारि॥हाकेंभरिनिराळ॥४॥स्फटिकांतमुक्ताफळजाण॥दिसेसारिखेंसम
समान॥मुक्तजोहरिकाढिनिवडुन॥करि[illegible]नडिवेशि॥५॥पाषाणांतपरिसपुणें॥दि
सेतैसाचजडकठिण॥परितोलोहाचा[illegible]रिसुवर्ण॥लक्षवर्णलपउनियां॥६॥कस्तुरि
आणिमृत्तिका॥दिसेरंगयेकसारिखा॥परिमृगमदसुवासस्वकिका॥श्रीमंतास ॥१॥
निवावि॥७॥तक्रदुग्धयकवर्ण॥परिदुग्धगोडसकळामान्य॥तैशिंसंतांच्चिरुपेंपुर्ण॥

2A

ईनरांसमाननह्मणाविं॥८॥जैसेसंतआनंदघन॥ ॥ रामविजयपरमपावन॥ करावयाबै
सलेश्रवण॥अत्यादरेंकरोनियां॥९॥आतांकिष्कींदाकांडकमळावरि॥ क्रीडेलवाग्देविभ्र
मरि॥परितोसुरससेजंतरि॥सदांचतुरिंसाठविजे॥१०॥शोडशोध्याईंकथापरिकर॥
पंपासरोवरिरघुविर॥आलासजकडे [illegible] ॥ध्यायेत्रिनेत्रजयाते॥११॥तोऋषिमु
खपर्वतावरि॥उभेपांचवानरतेअव [illegible] ॥किंवातेपांचहिकेशरि॥स्वईछाउभे
वकेले॥१२॥किंकनकाद्रिचिंरत्नेंमं [illegible] पचरंगेतेविराजत॥किंउगवलेपंच
क आदित्य॥उदयाचळिंयेंदाच्चि॥१३॥किंसाह्यकरावयारघोत्तमातें॥अवतरिलिंपंच
माहाभुतें॥किंतेपंचायतनशोभत॥ऋषिमुखपर्वतावरि॥१४॥तोंपंपासरोवरा
चेतिरिं॥श्रीरामस्फटिकशिळेवरि॥सौमित्रम्बियेमांडिवरि॥शिरठेउनिपहुडला॥१५॥

Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

देखतांचिसौमित्रराघव॥भयभितजाला सुग्रिव॥ह्मणेहेवाळिनेदोघेमानव॥विरयेथें
॥२॥ पाठविले॥१६॥माझाघातकरावया॥शत्रुनेदिल्हेपाठउनियां॥ह्मणेनिसुग्रिवतेथुनि
यां॥जाताजालासत्वर॥१७॥चौघांसन[illegible]पुसतां तेथुन॥पळतवेगेंमित्रनंदन॥वेगें
उपवनेंलंघुन॥समिरवेगें चालिला॥१८॥[illegible]सवेग धांऊनि हनुमंत॥उभाकेलासुर्यसु
त॥ह्मणे तुं कांभितोसयथार्थे॥का[illegible]रतदेखिले॥१९॥सुग्रिवह्मणेदोघे
धनुर्धर॥दिसतिपरमप्रचंडविर॥त्या[illegible]ळीकिसांभयअपार॥माझेह्रदइं संचरे
ले॥२०॥आजिम्यास्वप्नदेखिलें॥शेष्यधनुर्धरसाह्यजाले॥वाळिवधुनराज्यदि
धलें॥कोष्कींहेचेंहनुमंता॥२१॥असेंणादइंदेखिलेंस्वप्न॥सवेंचपावलेदोघेज ॥२॥
ण॥परिमज्ञथिरनधरवेजाण॥भयेंकरतनिव्यापिलो॥२२॥यावरिबोलेवायुनंदन॥

"Joint project of The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

3A

आहिंअसतांचैाघेजण॥ छत्रतारसिरिछालाउन॥ तुजळारहेसुग्रिवा॥२३॥ तरिहेपंपाती
रिंहाघेजण॥ बैसलेंविरदेदिप्यमान॥ किंब्रहस्पतिआणिसहस्त्रनयन॥ तैसेदोघेदिस
ती॥२४॥ कियेकतपस्वियेकउदास॥ कियेकऔदार्येविशेष॥ कियेकपुण्ययेकयश॥ तै
सेदिसतिदोघेजण॥२५॥ कियेकज्ञानयेकविज्ञान॥ येकआनंदयेकसमाधान॥ कियेक
सगुणयेकनिर्गुण॥ दोन्हीस्वरूपेंशरीरें॥२६॥ येकसाधकयेकसिध्ध॥ येकवैराग्ययें
केबोध॥ येकमोक्षयेकब्रह्मानंद॥ तैसेदोघेदिसती॥२७॥ याचियाआगमनिपाहिं॥
आनंददाटलामाझेहृदइं॥ याचासमाचारत्वांलाहिं॥ जाउणिआतांआणितों॥२८॥
याचियाबोलावरून॥ कळेलत्याचेंअंतरज्ञान॥ स्वादेयेतांरसपुर्ण॥ चतुरजैसासोवो
ळखे॥२९॥ अरुणोदयावरून॥ रजनिसरेकळेज्ञान॥ किंदाहाकळतसरतांअन्न॥

शांत झाला जाणिजे ॥३०॥ किं अनर्थसमयावर्तन ॥ जाणिजे बंधुमित्रजन ॥ किं इंद्रियनि
॥२॥ ग्रहें पुर्ण ॥ योगेश्वर जाणिजे ॥३१॥ दयेवरूनि कळे शांति ॥ किंतकीवरूनि कळे घाति ॥ किं
वेदांतश्रवणें निवृत्ति ॥ दशा बाणलि जाणिजे ॥३२॥ प्रेमरसावरूनि भक्ति ॥ निरापेक्षा
वरूनि विरक्ति ॥ किं पावला अद्वयमुक्ति ॥ इहपरत्र जाणिजे ॥३३॥ तैसें त्याचें अंतर सम
स्त ॥ मि जाणि तों तुरा हे स्वस्त ॥ जरि तेथें असे विपरित ॥ हस्तसंकेत दाविन तुतें ॥३४॥
ऐसें बोलोनि हनुमंत ॥ पंपातिरास आ[illegible]रित ॥ वटवृक्षातळीं रघुनाथ ॥ पहुडला
असे श्रमोनियां ॥३५॥ स्फटिकशिळे[illegible]मान ॥ जो विशेष तल्पक शुभ्रवर्ण ॥ त्या
वरि श्रावणारिनंदन ॥ विराजमान दिसत तसे ॥३६॥ तवं त्या वटावरि हनुमंत ॥ कौतु ॥२॥
कें करूनि उडाण करित ॥ लक्षुनियां रघुनाथ ॥ हर्षें दाविता वाकुल्या ॥३७॥ ऐसें देखोनि वानरा ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

5A

सौमित्राशिंदविरघुविर॥पैलपाहेंतोकपिविर॥पंचशरतोडरिंअसे॥३८॥शकेंकर्ता
हेंहेमकौपिन॥वज्रबंधनचवेमदन॥माझेंचित्तस्नेहेंकरून॥याशिंदखविनिभरलेंअ
से॥३९॥मालेचवचनहनुमंत॥आदविचे[illegible]हृदयांत॥जोवाळखलकौपिनगुस॥तो
विस्वामितुझाअसे॥४०॥तेंप्रत्ययाआलेंसकळ॥परिमाझेंअद्भुतबळ॥हादिसतो
कोमळ॥तमालनिळसाडिरा॥४१॥शिष्यपरिसआगळेंबळ॥स्वामिसअसावेंब
हुसाल॥मगवरशाखामोडुनिसबळ॥रामावरिटाकिल्या॥४२॥तेंदेखतांउन्मिळ
जिवन॥चापशिवेगिंचढविगुण॥मगबोलेकौशल्यानंदन॥स्थिरराहेंनावेक॥४३॥
बोलोकौतुकपाहेंसाचार॥त्यावरिकायटाकिशिशार॥हुताणापहुडलाराघवेंद्र॥
तोंशाखासबरआल्यावरि॥४४॥कोदंडदंडेलअवसरिं॥शाखातोडिवरच्यावरि॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

उडोनिगेलिंतेअवसरीं ।। त्रणातुल्यतेघवो ।। ४५ ।। आणिकोहिरक्षपाषाण ।। वीराकितवा
।।४।। युनंदन ।। असोकोशल्यागर्भरत्न ।। कोंदेउकरनिउडवि ।। ४६ ।। मगगर्जिनलाहनुमंत ।। सो
डितलेव्हापंचपर्वत ।। तन्हिनउठेचिररघुनाथा ।। कौतुकेहासततेकाकि ।। ४७ ।। मगरघु
नाथेयेकबाण ।। चापिंसोविलानरुग[illegible] ।। पंचपर्वतपिष्टकरुन ।। बाणगगनके
हिल ।। ४८ ।। शरपिस्यारालागलाकिं[illegible] ।। [illegible]याउडोनगेलाहनुमंत ।। गगनिगरगरा
भोवत ।। प्राणहोतकासाविस ।। ४९ ।। [illegible] वत्रिंपडत्तांत्रण ।। तेभुमिशिनपडेमागु
तेन ।। त्यापरिवायुनंदन ।। कासाविस[illegible] ।। ५० ।। जनकपवनधांवेतेसमइं ।। अं
जनधरिलादृढहृदइं ।। ह्मणेबारेशरणठवलाहिं ।। रामचंद्राशिजाइंको ।। ५१ ।। ह ।।४।।
अवतारलाशेषशाइ ।। आणिक्षिराब्धिचाजावइं ।। दृढलागत्याचेपाइं ।। कायावाचामानसें ।।
।।५२।।

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मगश्रीरामाशिहनुमंत॥येउनिलोटांगणघालित॥मागुतिउठोनिधरित॥श्रीरामचरण
सत्रेमें॥५३॥उठोनियांरघुविर॥हृदईधरिलावायुकुमर॥येकजालाहरिहर॥जयजय
कारकरितिलाति॥५४॥श्रीरामह्मणेहनुमंता॥जोवरिरशरिरीआणिसविता॥तोवरिअस
ईलबलता॥बळाणेवआणिविजई॥५५॥[illegible]सिचापुर्णपिंड॥अंजनिहातिंपडलाअ
खंड॥तोहाविरजन्मलाप्रचंड॥राघ[illegible]पुर्विंच॥५६॥असोजोडुनिदोन्हिकर॥ह
नुमंतउभाअसेसमोर॥ह्मणेहेरामकरुणासमुद्रा॥जगद्दोध्धारादिनबंधु॥५७॥हेरा
मभुवनसुंदरा॥हेरामजनकजावरा॥हेरामनवपंकजनेत्रा॥पुराणपुरुषाजगदात्म
या॥५८॥परमभक्तजाणोन॥हनुमंतासिभेटेलक्षुमण॥करिंधरुनिवायुनंदन॥शिला
वळभेबैसविला॥५९॥रामचरणचुरितमारुति॥ह्मणेरघुविराअैकयेकविनंति॥पैल

(6)

ऋषिमुखपर्वति।। वसे कपिपति सुग्रिव।।९०।। अभयवर देशिल त्यातें।। तरि आतां भेट
।।५५ विनत यातें।। बहुल कामलयाचे निरुतें।। पुढें साधेल श्रीरामा।।९१।। मग बोले रघुनंद
न।। सुग्रिव हा कोणाचा कोण।। हनुमंत सांगे पुर्वकथन।। सावधान परिसावें।।९२।।
कमळोद्भव करि तां ध्यान।। प्रेमादकोबिं[illegible] हुन।। अंजुळिंत पडतां पुर्ण।। रक्षराज
जन्मला।।९३।। तो ब्रह्मयाचा प्रियनं[illegible] वान्नरवेश बळगहन।। हिंडतां वनउ
पवन।। शिवलोळ। का प्रतिगेला।।९४।। [illegible] देखिले रम्य सरोवर।। भोंवते सदां सफळ
तरुवर।। परि तेथें श्राप दुर्धर।। अपर्णे[illegible]ला पुर्वि।।९५।। जो नर झोविल येथिचें पा
णि।। तो नारि होईल तत्क्षणि।। हें रक्षराज नेणोनि।। क्रिडि जिवनि घातलि।।९६।। ।।५।।
स्नान करुनि निघतां बाहेर।। जालें स्त्रीयेचें पै शरिर।। रंभेहुनि परमसुंदर।। होय विचित्र तत्काळिं
।।९७।।

6A

तोंमित्रइंद्रदोघेजण॥ओळसुंदरस्त्रिकरंज्ञणोन॥तवतो ब्रह्मपुत्र त्या जोन॥स्त्रिहोउनिबैस
लास॥६८॥नघडेतयाशिसुरत॥मगदोघित्यागिलेरत॥अधिशक्रविर्य मस्तकिंपडत॥
वाळितेथेंजन्मला॥६९॥मागुनिसुर्यविर्यपडलेंग्रिवेवरि॥तेथेंसुग्रिवजन्मलातेअवस
रिं॥विरंचिपासलाझडकरि॥तोंपुत्रनरिझालाअसे॥७०॥मगतेणेप्रार्थुनिपार्वति॥
उश्रापमागपुत्राप्रति॥कामिनिभावहरलिमागुति॥पुत्र केला पुर्वेवत॥७१॥दोघेपोत्रआ
णिसुत॥घेउनिगेलापद्मजात॥मगवसिष्ठरावयाअद्भुत॥किष्किंदानगरस्थापिये
ले॥७२॥धाकुटासुग्रिववडिलवाळि॥तेस्थापनघेउनितेकाळिं॥किष्कींदेचेंराजभु
मंडळि॥तेणेकेलेंबहुकाळ॥७३॥वाळिसुग्रिंवाशितस्वता॥रक्षराजत्यांचामातापिता॥
पुढेंवाळिशिदेउनिराज्यार्था॥धरिलेंछेत्रसुमुहुर्ते॥७४॥करनियांयोगसाधन॥

२

(२)

रक्षराजपावलाब्रह्मसदन॥पुढेंवाळिसुग्रिंवदोघेजण॥बंधुसमानसारिखे॥७५॥इंद्रेंवाळि
॥६५॥ शिविजयमाळा॥दिधलिह्मणोनिलोसबळ॥समरिंशत्रुहोयनिर्बळ॥वाळिप्रतापेंदेख
तां॥७६॥सुर्येंसुग्रिंवधरिला॥आणुनमाझेहातिंदिधला॥तुसांवाळिसदांयाला॥ह्मणो
नियांप्रार्थिलें॥७७॥सुग्रिंवआणिवाळि मध्यें॥वैरलागलेंराज्जसंमध्यें॥पुढेंसुग्रिंववा
ळिक्रोधें॥वधावयाधाविनला॥७८॥सु[illegible]गोसिरमारपवंला॥वाळिनेंघातलिघरां
त॥सुग्रिवेंधरिलाऋषिमुखपर्वत॥युद्ध[illegible]षष्टमासां॥७९॥मासिसुर्येंचेतलिभाक॥
किंतुसुग्रिंवाचिपाठिराख॥ऐसेंऐकतां[illegible]ध्यानायक॥कायबोलताजाहाला॥८०॥
हनुमंताभाकघेपुर्ण॥मजअत्यंतप्रियसुर्यनंदन॥सत्वरआणिबोलाउन॥भेटिस ॥६॥
मनउतावेळ॥८१॥तयाचाशत्रुवधुन॥त्यासिदेईनछत्रसिंव्हासन॥त्याउपरिस्नानकिंचिद्नल॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

१७

शोधुनकाढुसांक्षेपें॥८२॥ऐसेंबोलिलो जनकजामात॥तेथुनउडोनहनुमंत॥येउनिसुग्रिं
वसिसांगत॥भाग्यअउलउदेले॥८३॥शितावियोगेंदुःखीरघुविरराज॥रामवियोगेंदुं
दुखिसहज॥तरियकयेकाचेंपुर्णकाज॥कराआतांपरस्परें॥८४॥ऐकोनिमारतिचेंव
चन॥आनंदेंनाचेसुर्यनंदन॥हनुमंतासिआलिंगुन॥पृष्टिस्याचिथापटिलि॥८५॥
रघुनाथप्राप्तीशिलस्वता॥तुंसद्गुरुमाझासमर्था॥कायउतराईहोउंआतां॥उपका
रसर्वथानविसरें॥८६॥दशरथात्मजरघुपति॥त्याचिपुर्विचऐकिलिकिर्ति॥पंचव
टिसकरुनिवस्ति॥पिशितासनमारिले॥८७॥असोघेउनिवानरांचेभार॥नळनिळ
जांबुवंतविर॥सुग्रिवआलाजेथेंरघुविर॥भुवनसुंदरदेखीला॥८८॥कोटयानुकोटिम
दन॥वसनवोवाळावेजाण॥नमाळनिळस्वरुपसगुण॥सुग्रिवेंनेत्रिंविलोकिला॥८९॥

ड्या

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(8)

लोटांगणघालितसुग्रिंव।।नळनिळादिवानरसर्व।।जैसेंदेखतांशिलाघव।।पुढेंधावत
।।५।। भेटावया।।१०।।धरोनियांदोन्हिकर।।उठविलाभानुकुमर।।हृदईंधरितरघुविर।।सु
खअपारसुग्रिंवा।।११।।अत्यंतजातांसुधातुर।।त्यासभेटलाक्षिरसागर।।किंदरि
द्रियाशिअपार।।द्रव्यघरिंसांपडले।।१२।।कि[illegible]आळशास्वेंघरशोधित।।कल्पवृक्षआ
लाअकस्मात।।किंचुकलेंबाळकमेर[illegible]ननियाशिव्रितिने।।१३।।कित्रषाक्रांत
पडलावनि।।त्यापुढेंलोटेमंदाकिनि।।[illegible]सेंसुग्रिवामनि।।ब्रह्मानंदउचंबळला।।
।।१४।।जिवशिवऐक्यभाव।।तैसेंभेटि[illegible]सवा।।लंकांविमानापुढेंदेव।।सुमनसंभा
रवर्षति।।१५।।नळनिळजांबुवंत।।आणिकिहिवानरसमस्त।।तयांशिरचोतमआ ।।७।।
ळंगात।।आनंदगगनिनसमाये।।१६।।हनुमंततेवेळे।।पसरिलेवृक्षडहाळे।।

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

8A

मध्यें आग्नीससाक्षकेलें ॥ दोघेहितेथेंबैसविले ॥ ९७ ॥ सुग्रिवआणिरघुनाथ ॥ उभय
तांसह्मणेहनुमंत ॥ येकयेकाचाकार्यार्थ ॥ साह्यहोउनिसाधावा ॥ ९८ ॥ रघुनाथम्हणे
राज्यआणिदारा ॥ सोडउनिदेतोंरविकुमरा ॥ हामाझानिर्धारखरा ॥ उदईकचपाहाल ॥
॥ ९९ ॥ जर्केजह्मणजेणनीलिशिना ॥ त्यासिसद्धारनतवना ॥ अयोध्येशियेईनआतां ॥
मंगळभगिनिस्समवेत ॥ १०० ॥ बैसेंजे[illegible]र ॥ भुभुःकारदेत्तिवानर ॥ तेणेनादेंपैअं
बर ॥ दणाणिलेंतेसमई ॥ १ ॥ सुग्रिवह्मणेरघुनंदना ॥ कालयकसुंदरललना ॥ राक्षस
घेउनिगेलाजाणा ॥ निरालमार्गेवरेनो[illegible] ॥ [illegible]सेसमस्तिदेखिलिनयनि ॥ आक्रंदत्तकरु
णावचनि ॥ ह्मणेरामाधांवधांवनिर्वाणि ॥ न्यायपाणिकरुणाकरा ॥ २ ॥ ह्मणभरिह्मणे
सौमित्र ॥ धांववेगेंपरमपवित्रा ॥ मागुतिह्मणेस्मरारिमित्रा ॥ राजिवनेत्राधांववेगीं ॥ ३ ॥
लिणउत्तरिवस्त्रफाडुनि ॥ आभरणेंरकिलिंबांधोनि ॥ आह्मिलेठविलिंजतनकरुनि ॥

राममैकोनिविस्मित॥५॥ह्मणतिनवलसांगतिवान्नर॥ सत्वरआणिले अळंकार॥घेउनि
॥८॥ आलावायुकुमर॥देखरघुविरकेरितव्हां॥६॥ल्लोहं ल्लोहंग्रंथिकासोडित॥आभरणेंवो
करिविलिंसमस्त॥आह्मांप्रियेह्मणेनिरघुनाथ॥हारिरडाकितधरणिवरि॥७॥हृदइंध
रुनि अळंकार॥शोकार्णविंपडलारघुविर॥सद्गदहोतिवोळ्विरसमस्त॥नयनिनिरलो
टले॥८॥आठऊनिशितेचेगुण॥विलाप करिरघुनंदन॥धांवोनियांलक्षुमण॥धरिचरण
रघुपतिचे॥९॥लक्षुमणाह्मणेरघुविर॥सखयावोळखहे अळंकार॥होयकिनकेंति
साचार॥पाहेंबरवेंविलोकुनि॥१०॥सौमित्र अळंकारघेउनि॥सादरहोउनिपाहेनयनि॥ह्म
णहेनपुरेंझीतेचेचरणि॥वोळखिलेसाचपां॥११॥नेपुरेंवोळखिविलिंसाच्चार॥वरकडने
णेमिविचार॥रामह्मणेनिरंतर॥ज्ञानकिजवळहोतासकिं॥१२॥सौमित्रह्मणेशिता ॥८॥
माउलि॥म्याकधिंनाहिंपुर्णपाहिलि॥त्रिकाळनमनाचेवेळि॥नेपुरेंदेखिलिंसाच्चारम्यां॥१३॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

९A

ऐसें बोलतां लक्षुमण॥ आनंदला रघुनंदन॥ ह्मणे बारे तुं दिव्यरत्न॥ वैराग्य वैरागरिंचें॥१४ तु
भक्तसरोवरिंच्या राजहंस॥ किं ज्ञानमुक्ताफळ मादुस॥ किं शत्रुविपिनहुताश॥ सदां निर्दोष सु
येंजेसा॥१५॥ सुग्रिव ह्मणे रविकुळमंडणा॥ तरि मि ज्ञान किं अटविना॥ तरि मि भोगिनयु
मयासना॥ कल्पपर्यंत निर्धारिं॥१६॥ नळनिळ जांबुवंत॥ माझे प्रधान जगविख्यात॥ शुंग
ळहा क्षण न लागतां॥ उचलोनि घालि[illegible]॥१७॥ आतां रघुपति तुझि च आण॥ स्वर्ग
म्रत्य पाताळ मेदुन॥ ज्ञानकि आणिण[illegible]॥ सत्य सत्य त्रिवाचा॥१८॥ मग बोले मरुत्व
पाळण॥ तुज तारा राज्य दिधल्या वांचुन॥ [illegible]ध्धन करितां तैं आण॥ श्रावणारिच्या जा
णपां॥१९॥ तुझें काय नेहा तां आधिं॥ कादन करिं शितासुध्धी॥ हे माझि प्रतिज्ञा त्रिसु
ध्धि॥ काळत्रइ टळेना॥२०॥ गुरुछेपविण ज्ञान॥ किं आवडिविन भजन॥ किं प्रेमेविण कि
र्तन॥ किं अनुष्टान अभ्यासा॥२१॥ किं अतिथिविण भोजन॥ किं विरश्रीविण रण॥ किं वि

(10)

त्रजैसा विघ्येविण ॥ सर्वजन निद्रिस्ति ॥२२॥ तैसें तुझें कार्य न होतां ॥ शितासुध्दि न करिं सख
॥१॥ ता ॥ ऐसें बोलतां रघुनाथा ॥ वीरश्रि अंगि दाटलि ॥२३॥ चढविला चाप शिगुण ॥ ह्मणे
बाह्ला विशक्रनंदन ॥ सुग्रिव धावोनि धरि चरण ॥ कर जोडुनि विनविता ॥२४॥ ह्मणे वा
ळिचा मार अनिवार ॥ आपण युध्य नको करावे समार ॥ अकस्मात टाकि शरिर ॥ तरि चूस
कार होय याचा ॥२५॥ मंगळजननिब [illegible] ॥ सुग्रिवासि पुसे रघोत्तम ॥ त्यासिंई तुके
बळ प्रास ॥ कैसें निपजालें ॥२६॥ सुग्रिव [illegible] का सांगत ॥ ह्मैसासुर नगदेत्य ॥ त्याचे
परि दुंदुभि सुत ॥ परम वरिष्ठ जन्मला ॥२७॥ माहा उन्मत्त मद्यपानि ॥ केकेहु माजवाव
या हिंडे वनि ॥ परिस्यासि समरंगणि ॥ योधा कोणि भेटेना ॥२८॥ सुग्रिवा सुजना ळि
शिवेरं ॥ पडावया काय विचार ॥ तें च कथन सविस्तर ॥ यरसो गनीज्ञा हालो ॥२९॥ म
गदैत्य गेला येमाजवळि ॥ ह्मणे मजसि मांजविं युध्य फळि ॥ यस ह्मण किस्किंदेशि वा ॥३॥
ळि ॥ त्याजवळि जाय हुं ॥३०॥ शिगें आला किस्कींदे जवळि ॥ जैसा असुर काळ्याळ बिळि ॥

व्याघ्राचिपाडावयाजाळि॥ जंबुकजैसापातला॥ ३१॥ दैत्यहातकफोडितसेवेळि॥ जैकताधा
विलविरवाळि॥ जैसामृगेंद्रकवचाळि॥ मतांगदुरिदरवसां॥ ३२॥ शतयोजनेंशरिरवि
शाळ॥ वाळिनेपदिंधरिलातात्काळ॥ पिरउनिआपटिलासबळ॥ भुमंडळदणाणिलें
॥ ३३॥ कायसुनिगेलाप्राण॥ मगप्रेतत्याचेंभोवडुन॥ रागेंदिधलभिरकाउन॥ ऋषि
मुखपर्वतावरि॥ ३४॥ शतयोजनेंकळिवर॥ .....चेंआश्रममोडलेंसमग्र॥ तेथेंमुख्य
मातंगऋषेश्वर॥ तेणेंशापदिधला॥ ३५॥ यापर्वतासिस्पर्शेतांशक्रनंदन॥ तात्का
ळजाईलत्याचाप्राण॥ दुंदुभिचेंप्रेतसे.....॥ पडलेंआहुनव्याप्पि॥ ३६॥ मगमयासु
रदुंदुभिचासुत॥ पित्रुसुडघ्यावयापातलातेथ॥ पतंगअग्निशिंमागत॥ सुडखांडव
वनाचा॥ ३७॥ किंसर्पाचासुडसमुळि॥ सुपर्णाशिमागतजळि॥ तैसामयासुरतेका
ळि॥ बाहवाळिसयुध्यातें॥ ३८॥ शक्रसुतधाविन्नलात्वरित॥ जैसेंपर्वतावरिवज्रप

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

११

पडला।।तैसामयाशिमुष्टिघात।।देतांवमितरक्ताशि।।३९।।पाताळविवरद्वारें।।मयासुरप
।।१०।। ळालात्वरें।।याच्यापाठिंलागिंशक्रकुमरें।।धांवघेतलिपाताळि।।४०।।विवरद्वारिंनिरक्षण
।।राघवाबैसलाबहुतदिन।।तोयक्षगंधर्वमिळोन।।किस्किंदाघेउंधाविन्नले।।४१।।रा
याविणकोणराखेपुरि।।धाकेंदुर्गसांडि[illegible]वानरिं।।प्रधानप्रज्यातेवेळेसरिं।।मजसो
गतिगाह्मणे।।४२।।मगविवरद्वारिं[illegible]पर्वत।।किस्किंदेसिपावलेत्वरित।।श
त्रुआटोनिसमस्त।।प्रजासुखिरा[illegible]।।४३।।विशंतिमासपर्यंत।।वालिवि
वरांतजालागुप्त।।मगप्रधानप्रज्यासमस्त।।ह्मणतिशक्रसुतनिमारिला।।४४।।सक
किंआग्रहकरुनिबळें।।राज्यछत्रमजदिधलें।।तोमयाचेंशिरखंडुनितेवेळें।।वालिवि
रपातला।।४५।।विसमासतोनिराहार।।द्रिष्टीनदिसेविवरद्वार।।परमउत्तरलामु ।।१०।।
खचंद्र।।घाबिराविरजाजाहाला।।४६।।व्यर्थचबंधुह्मेहेविप्ण।।यागवेहेंशस्त्रप्रमाण।।

११A

दुर्मुखिस्त्रिराकुन॥संन्यासग्रहणकरावें॥४७॥गुरुसंगिजेज्ञानहिन॥प्रितिविणमित्रज्ञा
ण॥ऐसेंबोलोनशंकसुन॥शस्त्रघेउनिधांविन्नला॥४८॥मगनळनिळज्याबुवंत॥प्राण
माझाहनुमंत॥मन्नघेउनिपळालेत्वरित॥उावनिष्प्रिलनेदिकोण्हि॥४९॥हिरोनिघेत
लिबकेंन्चिदारा॥निस्ययेउनिकरिमारा॥ऋष्यमुखपर्वतींशिलावरा॥केलायाराआ
स्रियेथें॥५०॥वालिशिअसेतेथेंशाप॥गिरहेंसुखरूप॥सामासांयुध्यअमुप
॥दोघांशिहीनेरवोनमा॥५१॥ओलिंद॥मानबळि॥परित्याचागळांविजयमाळ
॥तेणेंप्रतापत्याचासबळ॥शत्रुशि॰रस॥५२॥विकळविश्रामनाळसात॥
येकबाणेंछेदिजोधनुष्यमंत॥त्याचाहोसेंवळिसमस्त॥भविष्यपुर्विंकेलेंहें॥५३॥
ऐसेंबोलतांसुर्यसुत॥धनुष्ययोजिअवनिजाकांत॥अर्धचंद्रबाणत्वरित॥आक
र्णवरिवोढिला॥५४॥माडिलेहृदयदेवढेठाण॥पाठिशिउभाकेलालक्ष्मण॥

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

12

त्याचाचरणअंगुष्टरघुनंदन॥ पायांखालेरगडित॥५५॥ दडीपत्नांशेषचरणअंगुष्ट॥
॥११॥ सातहिताडझालेनिट॥ येकांचिबाणेसपाट॥ सातहिकेलेराघवें॥५६॥ सातत्ताडझे.
षष्ट्धिवरि॥ यालगिंनिरावलेझडकरि॥ तोंदुंदुभिप्रेततेअवसरिं॥ मित्रसुतेंदा
खविले॥५७॥ हेझोउचलिलपुरुषार्थे॥ वा... किंचेंमरणत्याचेहाति॥ चरणांगुष्टेंर
घुपति॥ प्रेतढकलिलेंतेधवां॥५८॥ तें... याउडोन॥ पडलेंदिगांतराजाउन॥ अतुल
प्रतापदेखोन॥ सुग्रिवचरणालागला॥५९॥ कमळदळाक्षसकळपाघन॥ वर्षेस्वानंद
जिवन॥ तेकर्णद्वारेंघेउन॥ सुर्येसुत[illegible]जाला॥६०॥ रामचंद्रामुलटाकिले॥ तेणें
सुग्रिवकर्णीचकोरघाले॥ किंतेकर्णयाचकतृप्तझाले॥ श्रीरामवचननिधानें॥
॥६१॥ मगूवासरमणिचासुत॥ दशकंठरिपुशिविनवित॥ म्हणेविषकंठहृदयायेक ॥११॥
हेत॥ पुर्णमाझाकरिंकां॥६२॥ तरिअवकस्मातटाकुनिबाण॥ घ्यावाविवालिचाप्राण॥

12A

अवश्यह्मणेजगन्मोहुन॥भक्तवचनपाळकं॥६३॥मगकिस्किंदेंसमिपसुर्यकुमर॥केरि
तघोरशुभ्रुःकार॥दणाणितअवघेंनगर॥ईंद्रपुत्रदचकला॥६४॥गळांचालुनिविजय
माळ॥वेगिंधांविनलावाळिसबळ॥न्हाणेअरिचाअडियोरकल्लोळ॥कोणसाह्य
जाहाला॥६५॥ताराह्मणेस्वामिपरियेशि॥अंगदबोलाहुतापारिधिशि॥तेथेंबोलतेहे
तऋषि॥रामसुग्रिवांशिसाह्यजाला॥६६॥नरिराजेंद्राअवधारा॥आपणनवजावें
बाहेरा॥ह्मणोनिचरणाशिलागलिता॥परिशाअसुलनमानितें॥६७॥ऐकोनिकुंज
रांचेंगुर्जन॥कैसाउगाराहेपंचानन॥[illegible]केंचिआलाचालोन॥मगशार्दुळकेसा
स्थिरावे॥६८॥पुष्ककाननिप्रळयाग्न॥कैसाराहिलशांतिधरुन॥असोसहस्त्राक्षनं
दन॥तारेप्रतिबोलिला॥६९॥ह्मणेप्राणप्रियेपरियेंशि॥षण्मासायेतहोतायुध्या
शि॥अजिआलादुसरेदिवशिं॥गुल्लासेंवरीगर्जेला॥७०॥घांईशरिरत्याचेंजर्जेरा॥

(13)

तैसेंचमाझेंहिजालेंचुर॥त्याशिसाह्यजालावायुकुमर॥तेणेविरआणिलाकोणि॥७१॥
॥१२॥ तेरि नारनुआणिअंगद॥सुखेभोगिराज्यपद॥आजिसुग्रिवाचाकरिनवध॥तरिचर्य
नमाधारा॥७२॥नाहितरिमेटिहेचि॥बोलोनिवाळिउठेलेसाचि॥जैसिउडिपंचान
नाचि॥ येहस्तिलेंलक्षुनि॥७३॥जैसापर्वतावरिपर्वतपडिला॥तैसासुग्रिवावरिआ
दळला॥आवेशझोंबतितेवेळां॥कापोलागिलघुरात्रि॥७४॥मल्लयुध्यहोतांअनि
वार॥युसपाहेआवनिजावर॥तोदोघेसारिखेचविर॥कोणावरिशरटाकावा॥७५॥
मारतिह्मणेअयोध्यापति॥हेदोघेसारिखेदिसति॥मगसुमनहारघालिनगलि॥
सुमिरसुतेयुंफिला॥७६॥सुग्रिवाच्यागळांघालितेक्षणि॥दुरोनिविलोकिकेव
ल्यदानि॥दोघेहाकादेतिगगनि॥प्रतिध्वनिउठला॥७७॥वज्राअसेकठोर॥हाणितिले ॥१२॥
तेकांमुष्टिप्रहार॥भुगोळकांपतेकांसमय॥दणाणिलपातळें॥७८॥शतयोजनेझाडेंउपडोनि

13A

निजबळेघालिसउच्चळेनि॥उसाळेंनरधांवलिगगनि॥सुधापाणिपळतालि॥७९॥
चक्राकारीफिरवितिपर्वत॥नक्रवतोंराकिलिअकस्मात॥क्षणक्षणामुकेपहोत॥ग्रीवा
मोगंदूसरसावि॥८०॥हृदईसमर्पितिवज्रमुष्टि॥तेणेउडगणांचिरोष्टि॥गर्गानिदेवांचि
याधारि॥युध्यद्रिष्टिविलोकिति॥८१॥[illegible]तोंसहस्राक्षसुत॥सुग्रिंवासिहाणिमुष्टि
घात॥कासाविससुर्यसुत॥मगपाहु[illegible]कडे॥८२॥विरसांपडलारणमंडळि॥बं
धुत्विवाटपाहेनकाळिं॥तेसासुग्रिंवहृदय[illegible]कमळि॥दिनबंधुतेआठवि॥८३॥झणकों
नपुरस्विमाझामोग॥कृपानकरि[illegible]निजाकर॥जोविषकंठहृदयपद्मभृंग॥दशकं
ठदमनजो॥८४॥असोईकडेकौशल्यानंदन॥तुणिरांतुनवोढिबाण॥जेशिकलांतमे
घातुन॥चपळाबाहेरनिवडे॥८५॥धनुष्यावरिघालुनिबाण॥लक्षसाधिलेंदुरुन॥
वाळिचेहृदईयउन॥अकस्मातसंचरला॥८६॥बाणकेलोसैंगैलोसतेज॥जेशि

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१५)

मिथ्यावरिपडे विजा ॥ किकांइव्य देखतां अरूणानुज ॥ येंउनि स्नडपिजैंसाको ॥ ८७ ॥ किंअवचिमरिविघ्नपडे
॥१२॥ ॥ किंराउं हस्तुखिंशशिसांपडे ॥ कितपस्वीयावरिसंकडे ॥ व्यसन पडे कामाचें ॥ ८८ ॥ कित्रितियनेत्रिंचाव
न्ह ॥ मन्मथावरि पडेयउन ॥ तैसावालिचेंहृदइंबाण ॥ येकायकिसंचरला ॥ ८९ ॥ माहारस्तउन्मकिला ॥
किपर्वतपातगजाशिजाला ॥ तैसावालिनेदेहटाकिला ॥ भुमंडळितेकाळिं ॥ ९० ॥ वालिचादेहांतजायोनि ॥
जवळिआलाचापपाणि ॥ ईंद्रतनुजेंतेकाळि करणि ॥ कायबोलताजाहाला ॥ ९१ ॥ तुंस्त्रत्रीयेकपत्नीरति
दुसरिवरिल्लिकांअपकिर्ति ॥ अन्यायनसृतार दुपति ॥ बाणव्यर्थकांटाकिला ॥ ९२ ॥ तुंसत्यवचनियशावंत ॥
माहाप्रतापिरणपंडित ॥ तुझिअपकिर्तित्रिभुवनात ॥ जालिसत्यराघवेशा ॥ ९३ ॥ नहटकितांटाकिला
रार ॥ मगबोलेजानकिचावर ॥ मर्कटातुंपालेंखाइर ॥ तुजकायरेहठकावें ॥ ९४ ॥ विरअसेलत्यासिह
ठकावें ॥ वनचरखुळपचिवधावे ॥ पारधियेम्रगसाधावें ॥ पाचारावेंकासया ॥ ९५ ॥ तुपरमअन्याइवान ॥१३॥
र ॥ बंधुस्त्रीअभिलाषिलिसाचार ॥ त्यांदुष्टदंडावयाअवतार ॥ घेतलाअसेरेमर्कटा ॥ ९६ ॥ ऐसेंऐकातंतेकाळिं ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

15A

हृदईंसद्रदजालावाळि॥ह्मणेमिपावनझालोंयेवेळिं॥तुझेनिहस्तेंराघवा॥१७॥घोरसुदृलताचेप
वेत॥द्रिष्टिभरिदेखिलारघुनाथ॥माझेंसार्थक झालेंयथार्थ॥नाहिंऐसेंनिजभाग्या॥१८॥यास्व
मार्गेंजनकनंदिनि॥दशग्रिवगेलाघेउनि॥मित्यासआणिनोंबांधोनि॥यक्षणनलगता॥१९॥
कक्षमाजिदाटुन॥चतुःसमुद्रिंकेलेंस्नान॥पालखंचावरिआणुन॥अंगदाच्याबांधिला॥२००॥मग
पौलस्तीनेभीक्षामागोन॥नेलादशकंठसोऽपुत्रामशकाचापाडकोण॥कायउशिरआणावया॥१॥
माझेंकर्ममाहाबळि॥तुझिउवानाहिंघडलि॥राजिवाद्येंलयवेळिं॥स्नेहेंकरुनिउचंबळला॥२॥
तुझेहृदईचाउपडोनिबाण॥आतांतुझसापचकारिन॥मगह्मणेइंद्रनंदन॥ऐसेंमरणपुढेंनय
॥३॥तुझेहातेंनिद्रहांत॥तुजवळिरघुनाथ॥ऐसेंबोलतांशक्रसुत॥सुग्रिवजवळिपातला॥४॥
नेत्रिंश्रवतिजळबिंदु॥उचंबळलाशोकसिंधु॥मगवाळिनेकनिष्टबंधु॥प्रितिनेजवळिबैसवि
ला॥५॥काढुनियांविजयमाळ॥घातलिसुग्रिवाच्यागळां॥ह्मणेधन्यअनुजावेल्हाळा॥द्रिष्टि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

15

देखिलाश्रीराम॥६॥धन्यधन्यतुझें वैर॥अंतिदाखविलारघुविर॥वैरनकेहारेनेहुघोर॥मजलागि
॥१४॥ तुवांकेला॥७॥आतांशेवारघुनाथप्रिप्ति॥तुह्मिंकराविसमस्तिं॥साह्यहोऊनिसर्वार्थिं॥शीतासिं
तिसोडविजे॥८॥ऐसेंशक्रतनुजेंबोलोन॥विलोकिलराघवध्यान॥तात्काळदेहसोडुन॥वाळिजा
हालाविदेहि॥९॥विष्णुदुतयेउन॥नेलाविमानिबैसउन॥यावरितांस्वेंसमाधान॥रघुनंदनके
रिला॥१०॥तेंसुरसकथाअपार॥सातिपरिसाविसादर॥ब्रह्मानंदेंश्रीधर॥अभंगचरित्रवर्णि
हें॥११॥रामविजयग्रंथसुंदर॥संमतवाल्मीकनाटकाधार॥सदांपरिसोतचतुर॥ससद
शोध्यायगोडहा॥२१२॥६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥

॥१४॥

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com